

Schaktning mellan Västerås och Dingtuna Inför nybyggnation i Dingtuna-Olsta

Arkeologisk utredning etapp 2

Dingtuna-Olsta 1:12 och 1:42
Dingtuna socken
Västerås kommun
Västmanlands län
Västmanland

Christian Gatti

Schaktning mellan Västerås och Dingtuna

Inför nybyggnation i Dingtuna-Olsta

Arkeologisk utredning etapp 2

Dingtuna-Olsta 1:12 och 1:42

Dingtuna socken

Västerås kommun

Västmanlands län

Västmanland

Christian Gatti

Denna rapport har framställts av ett företag
vars miljöledningssystem är certifierat enligt ISO 14001
av Svensk Certifiering Norden AB.

Utgivning och distribution:
Stiftelsen Kulturmiljövård
Stora Gatan 41, 722 12 Västerås
Tel: 021-80 62 80
E-post: info@kmmmd.se

© Stiftelsen Kulturmiljövård 2020

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Publik Licens 4.0 (CC BY)
<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

Lantmäteriets kartor omfattas inte av ovanstående licensiering.
Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Medgivande 911086.

ISBN 978-91-7453-887-8

Innehåll

Sammanfattning	5
Bakgrund	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Metod och genomförande	8
Undersökningsresultat	9
Referenser	10
Kart- och arkivmaterial	10
Tekniska och administrativa uppgifter	10
Bilagor	11
Bilaga 1. Schakttabell.	11

Figur 1. Utdrag ur digitala Terrängkartan. Platsen för den arkeologiska utredningen är markerad med en röd ring. Skala 1:50 000.

Sammanfattning

Den 16 juni 2020 utförde Stiftelsen Kulturmiljövård (KM) en arkeologisk utredning, etapp 2, i syfte att undersöka om fornlämning berörs av kommande arbetsföretag. Undersökningen föranleddes av Västerås stads planer på att bebygga en tomt samt bygga tillfartsvägar till denna. Undersökningsområdet är beläget mellan Västerås och Dingtuna.

Den arkeologiska utredningen syftade till att undersöka om fornlämning berörs av det planerade arbetsföretaget.

Vid schaktning påträffades inga anläggningar av förhistorisk karaktär.

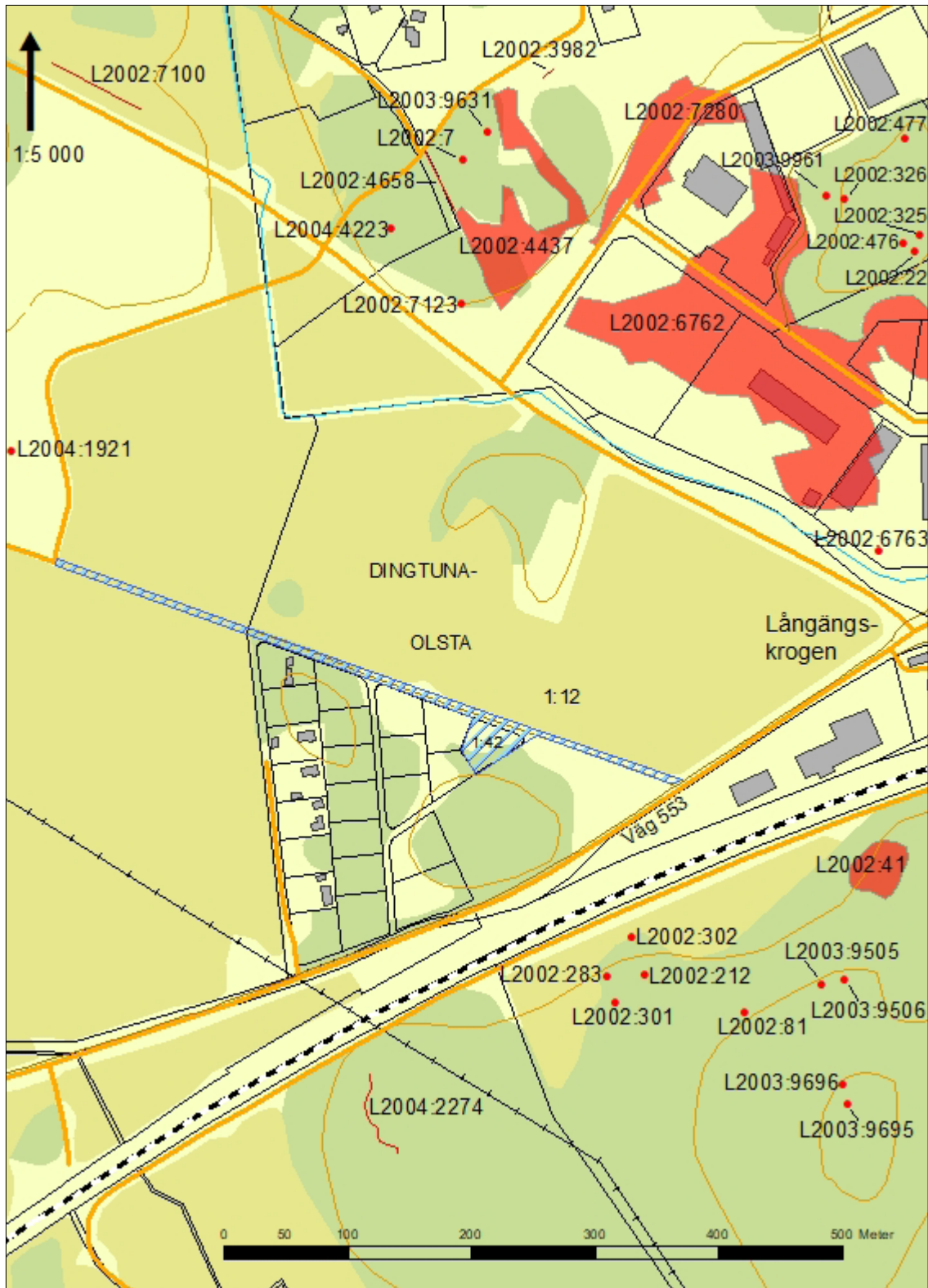
Bakgrund

Västerås stad har för avsikt att bebygga fastigheten Dingtuna-Olsta 1:42 med två enbostadshus och tillhörande utfartsvägar, en körväg västerut och en g/c-väg mot Köpingsvägen. Även fastigheten Dingtuna-Olsta 1:12 berörs av arbetsföretaget, inom denna finns en övervuxen, drygt 500 meter lång körväg. Vägen gränsar i huvudsak till jordbruksmark men även, mot söder, till flera olika fastigheter, bland annat den tomt som är aktuell för byggnation.

Topografi och fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet ligger väster om Västerås, norr om väg 553, drygt 200 meter efter Långängskrogen i riktning mot Dingtuna samhälle (figur 1–2). Terrängen består huvudsakligen av ett uppbrutet odlingslandskap med skogspartier. Jordarterna inom undersökningsområdet består av glacial lera med inslag av postglacial finlera och uppstickande urberg. Utredningsplatsen utgjordes av skog och före detta jordbruksmark på en höjd av cirka 15–16 meter över havet.

Bygden är fornlämningsrik och det är främst lämningar från järnåldern som dominerar närområdet. Järnålderns typiska gravfält, ensamliggande gravar och boplatser finns representerade, därtill även stensträngar och hållristningar (figur 2, tabell 1).

Figur 2. De aktuella utredningsområdena (blå skraffering) samt registrerade lämningar inom närområdet (röda markeringar). Utdrag ur digitala Fastighetskartan. Skala 1:5 000.

Tabell 1. Registrerade lämningar i Kulturmiljöregistret. Lämningarna är markerade på kartan i figur 2.

Fornlämningsnr	Typ	Status
L2002:7	Stensättning, rund	Fornlämning
L2002:22	Stensättning, röseliknande, rund	Fornlämning
L2002:41	Gravfält, 5 runda stensättningar	Fornlämning
L2002:81	Röse?, flack	Fornlämning
L2002:212	Stensättning, rund	Övrig kulturhistorisk lämning (rek. fornlämning)
L2002:283	Stensättning, rund	Fornlämning
L2002:301	Stensättning, rund	Fornlämning
L2002:302	Stensättning, rund	Fornlämning
L2002:325	Stensättning, röseliknande, rund	Fornlämning
L2002:326	Stensättning?, rund	Fornlämning
L2002:476	Stensättning, rund	Fornlämning
L2002:477	Röse, runt?	Fornlämning
L2002:3982	Hägnad, stensträng	Fornlämning
L2002:4437	Område med fossil åkermark	Fornlämning
L2002:4658	Hägnad, stensträng	Fornlämning
L2002:6762	Boplats, bränd lera/lerklining, keramik, kulturlager, metall	Undersökt och borttagen
L2002:6763	Husgrund, historisk tid	Övrig kulturhistorisk lämning
L2002:7100	Boplats, ben/horn, bränd lera/lerklining, keramik, kulturlager, skärvsten	Fornlämning
L2002:7123	Boplats, ben/horn, bränd lera/lerklining, skärvsten	Möjlig fornlämning
L2002:7280	Boplats, kulturlager	Undersökt och borttagen
L2003:9505	Stensättning, kvadratisk	Fornlämning
L2003:9506	Stensättning, kvadratisk	Fornlämning
L2003:9631	Fornlämningsliknande bildning	Ej kulturhistorisk lämning
L2003:9695	Fornlämningsliknande bildning	Ej kulturhistorisk lämning
L2003:9696	Stensättning, rund	Fornlämning
L2003:9961	Stensättning, rund	Fornlämning
L2004:1921	Hällristning, skålgrop	Fornlämning
L2004:2274	Hägnad, stensträng	Fornlämning
L2004:4223	Stensättning, rund	Fornlämning

Metod och genomförande

Femton schakt med en sammanlagd yta av 270 m² grävdes med hjälp av traktorgrävare (figur 3–4). Tre schakt (S1–3), motsvarande 46 m², grävdes i skogs- och före detta åkermark inom fastigheten Dingtuna-Olsta 1:42 och i öster intilliggande tomt. Tolv schakt (S4–15), motsvarande 224 m², placerades längs körvägen inom fastigheten Dingtuna-Olsta 1:12 (figur 5).

Schakten var 1,40 meter breda och längden varierade mellan 10 och 22 meter och djupet på schakten var mellan 0,30 och 0,50 meter (bilaga 1). I de schakten som låg placerade längs den övervuxna körvägen var det tydligt att matjorden hade blivit borttagen innan man lade på grusig fyllnadsmaterial.

Samtliga schakt mättes in med hjälp av GPS, beskrevs i text och ett fåtal fotograferades digitalt. Inmätningarna bearbetades därefter i Intrasis och ArcMap.

Efter avslutat arbete fylldes schakten igen.

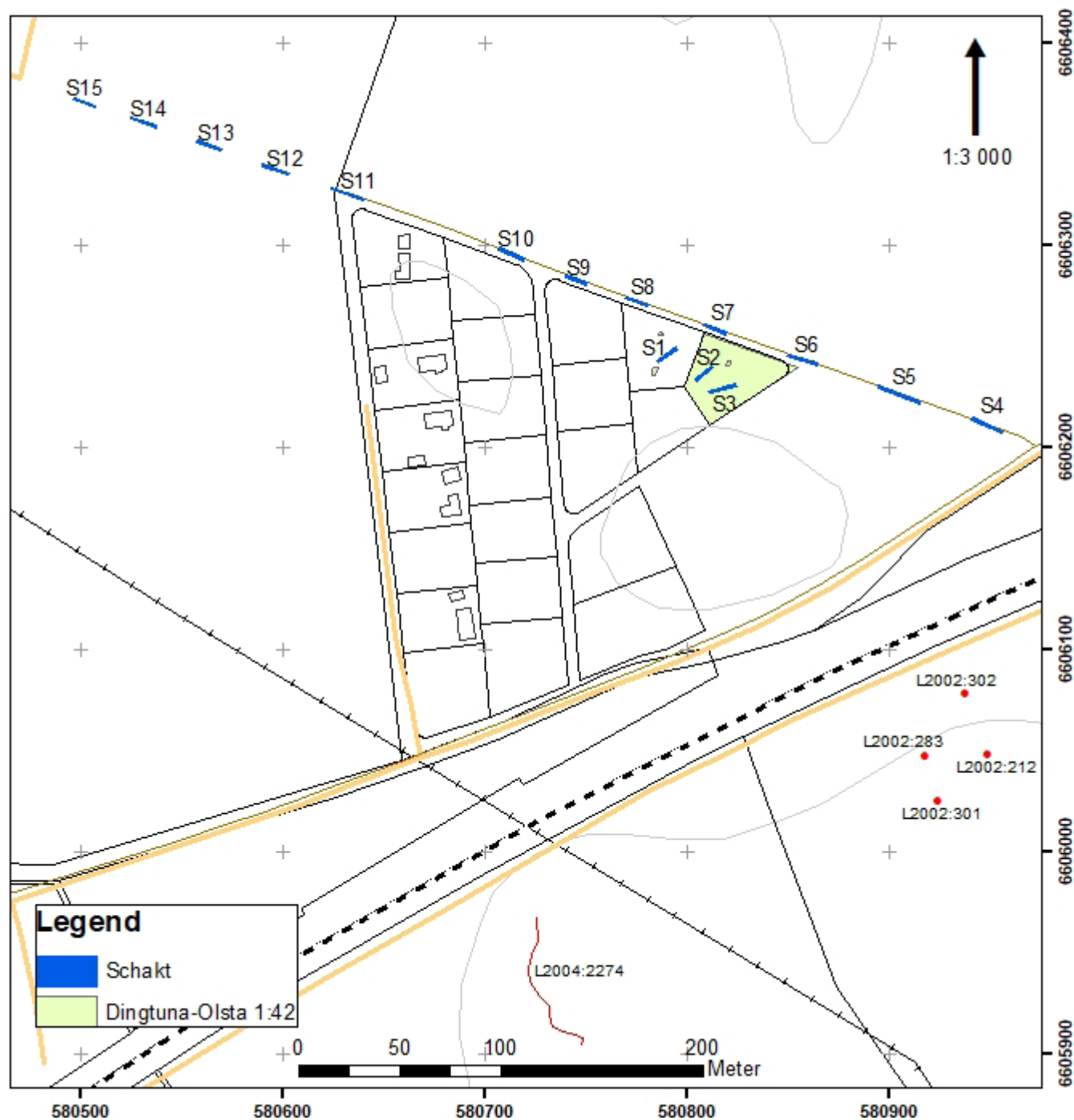

Figur 3–4. Schakt 1 och 7 från NO respektive OSO. Foto Christian Gatti.

Undersökningsresultat

Vid den arkeologiska undersökningen i form av utredning, etapp 2, framkom inga indikationer på fornlämning.

Den arkeologiska undersökningen har genomförts i enlighet med undersökningsplanen.

Figur 5. Schaktplan. Utdrag ur digitala Fastighetskartan. Skala 1:3 000.

Referenser

Kart- och arkivmaterial

Digitala Fastighetskartan.
Digitala Terrängkartan.
Kulturmiljöregistret (KMR), Riksantikvarieämbetet.

Tekniska och administrativa uppgifter

<i>Stiftelsen Kulturmiljövård projektnr:</i>	KM20067
<i>Länsstyrelsen dnr, beslutsdatum:</i>	431-2726-2020, 26-05-2020
<i>Typ av undersökning:</i>	Arkeologisk utredning etapp 2
<i>Undersökningsperiod:</i>	16 juni 2020
<i>Personal:</i>	Christian Gatti Jan Åhlström
<i>Landskap:</i>	Västmanland
<i>Län:</i>	Västmanland
<i>Kommun:</i>	Västerås
<i>Socken:</i>	Dingtuna
<i>Fastighet:</i>	Dingtuna-Olsta 1:12 och 1:42
<i>Fornlämning:</i>	–
<i>Fastighetskartan:</i>	66F 0IN Västerås
<i>Koordinater:</i>	X580810/Y6606226
<i>Koordinatsystem:</i>	Sweref 99 TM
<i>Höjdsystem:</i>	RH 2000
<i>Inmätningssystem:</i>	GPS
<i>Dokumentationshandlingar:</i>	Förvaras hos KM.
<i>Fynd:</i>	–

Bilaga 1. Schakttabell

Schakt	Storlek (m)	Djup (m)	Beskrivning
1	1,40×11	0,40–0,45	Matjord, ca 0,45 meter, därefter lera.
2	1,40×10	0,30–0,40	Matjord, meter ca 0,30, därefter lera.
3	1,40×14	0,30–0,40	Matjord, ca 0,40 meter, därefter lera.
4	1,40×16	0,40	Påförda grusmassor, ca 0,20-0,25 meter, därefter lera.
5	1,40×22	0,40	Påförda grusmassor, ca 0,20-0,25 meter, därefter lera.
6	1,40×15	0,40–0,45	Påförda grusmassor, ca 0,20-0,25 meter, därefter lera.
7	1,40×12	0,40	Påförda grusmassor, ca 0,25 meter, därefter lera.
8	1,40×11,5	0,40–0,45	Påförda grusmassor, ca 0,30 meter, därefter lera.
9	1,40×11,5	0,40–0,45	Påförda grusmassor, ca 0,25 meter, därefter lera.
10	1,40×14	0,35–0,50	Påförda grusmassor, ca 0,30 meter, därefter lera.
11	1,40×17,5	0,40	Påförda grusmassor, ca 0,25-0,30 meter, därefter lera.
12	1,40×13,5	0,40	Påförda grusmassor, ca 0,25-0,30 meter, därefter lera.
13	1,40×12	0,40	Påförda grusmassor, ca 0,20 meter, därefter lera.
14	1,40×13	0,35	Påförda grusmassor, ca 0,20-0,25 meter, därefter lera.
15	1,40×11,5	0,40	Påförda grusmassor, ca 0,25 meter, därefter lera.